

СВАБОДА У Філарэта — юбілей

Забаронена 24 лістапада 1997 г.

Вяртанне палітрукоў Беларускі прэзідэнт прыдумаў новую пасаду

Згодна з ягоным распараджэннем, на кожным дзяржаўным прадпрыемстве з колькасцю працоўных больш за 300 чалавек, а таксама ў калгасах і саўгасах, дзе больш за 150 работнікаў, уводзіцца новая пасада намесніка дырэктара (старшыні) па інфармацыйна-выхаваўчай рабоце.

Намеснікі павінны будучы тлумачыць сваім падначаленым палітыку дзяржавы і прэзідэнта, а таксама шкоду ад дзейнасці апазіцыйных партыяў і рухаў.

Як вядома, раней на дзяржаўных прадпрыемствах штомесяц праводзіўся «адзіны палітдзень», калі ўсе чыноўнікі — ад членаў урада да старшыняў райвыканкамаў — выязджалі на замцаванне за імі прадпрыемствы і чыталі лекцыі пра сучаснае палітычнае становішча. Гэтая практыка будзе працягнутая. Але цяпер «палітычная асвета» будзе весціся не раз на месяц, а кожны працоўны дзень — з дзевяці да шасці.

Нагадаем, што ў свой час Аляксандр Лукашэнка служыў палітруком на пагранаставе.

Міхась КАРПОВІЧ

Прэзідэнт вяртаецца з Сібіры

Скончыўся трохдзённый візіт беларускага прэзідэнта ў Сібір. Сёння Аляксандр Лукашэнка вяртаецца з Кемерава ў Мінск.

Падчас візіту А. Лукашэнка сустрэкаўся з губернатарами Омскай і Кемераўскай абласцей Леанідам Паляжаевым і Аманам Тулеевым, з мясцовымі прамыслоўцамі і прадпрымальнікамі, а таксама з прадстаўнікамі беларускай дыяспары ў Сібіры.

Міхась КАРПОВІЧ

Штаб Івана Ціцянкава

Славуты горад Шклоў наведаў віцэ-прэм'ер беларускага ўрада Г. Навіцкі.

Ён удзельнічаў тут у паседжанні рэспубліканскага штаба па правядзенні свята «Дажынкі-99». Як мы ўжо паведамлялі, менавіта ў Шклове ў будучым годзе будучы шанавец пераможцаў «ураджая-99». Штаб узначальвае Іван Ціцянкаў.

Б.П.

Долар — 180 тысяч рублёў

Падзенне беларускага рубля на «чорным рынку» краіны працягваецца.

Учора за адзін долар там давалі 170-180 тысяч рублёў. Кіёскі «абменнікі» прапаноўваюць значна менш — 79 тысяч рублёў. Курс Нацбанка — 55.900.

М.К.

Даўгі

Палова мільярда ёсць

Агульны доўг Беларусі за імпартуемыя энерганосьбіты на 1 кастрычніка склаў 492,6 мільёна долараў ЗША.

У прыватнасці, запазычанасць расійскаму «Газпрому» па стане на 1 кастрычніка склала 234,2 млн. долараў ЗША (на 1 студзеня гэтая лічба складала 94,4 млн.). Доўг за электраэнергію дасягнуў 89,7 млн. долараў (на 1 студзеня — 20,6 млн.), у тым ліку Расіі — 39,7 млн., Літве — 50 млн. долараў. Запозычанасць пастаўшчыкам з Расіі за нафту і нафтапрадукты на 1 кастрычніка склала 168,7 млн. долараў ЗША (на 1 студзеня — 95,9 млн.).

БелаПАН

План Беразоўскага правалілі

У сераду Мінск наведаў выканаўчы сакратар СНД Барыс Беразоўскі. Ён прывёз сваю канцэпцыю рэфармавання СНД.

«Альтэрнатывы радыкальнаму рэфармаванню СНД не існуе», — мяркуе Барыс Беразоўскі. Ён прапанаваў стварыць у рамках Садружнасці новую структуру — каардынацыйна-кансультатывы камітэт (ККК).

Згодна з планам Беразоўскага, новая структура атрымлівала надзвычайныя паўнамоцтвы ў кіраванні СНД, а выканаўчы сакратар СНД становіўся найвышэйшай службовай асобай у Садружнасці. Гэта вельмі не спадабалася рабочай групе па рэфармаванні СНД, якая складаецца з прад-

стаўнікоў усіх краінаў-членаў Садружнасці. Дагэтуль у СНД фактычна не было адзінага кіраўніка, усе краіны лічыліся роўнымі і вырашалі ўсе пытанні разам. Таму прапанова Беразоўскага была ў гэты ж дзень аднагалосна праваленая.

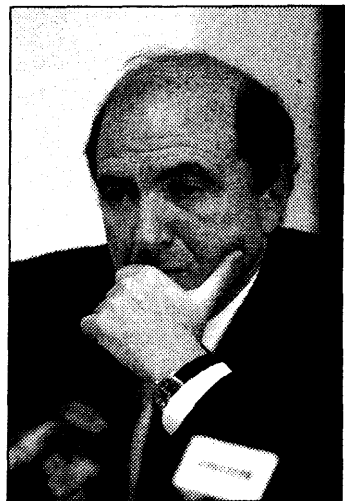
Варта зазначыць, што далёка не ўсім у СНД падабаецца асоба выканаўчага сакратара, а таксама ягоныя падыходы да вырашэння праблем Садружнасці. Гэта датычыць як прадстаўнікоў краінаў, так і супрацоўнікаў апарату СНД. Напрыклад, паўнамоцны прад-

без семінарскай адукацыі. З 1989 года пачаў дзейнічаць сінод Беларускай праваслаўнай царквы, якая, па словах Філарэта, атрымала «свабоду і незалежнасць пад амафорам Маскоўскага патрыярхату». Намаганні ўладыкі адра-дзіліся 10 гістарычных епархіяў на Беларусі, зноў адчынілася Мінская духоўная семінарыя ў Жыровічах. Цяпер створана 1.050 праваслаўных

без семінарскай адукацыі. З 1989 года пачаў дзейнічаць сінод Беларускай праваслаўнай царквы, якая, па словах Філарэта, атрымала «свабоду і незалежнасць пад амафорам Маскоўскага патрыярхату». Намаганні ўладыкі адра-дзіліся 10 гістарычных епархіяў на Беларусі, зноў адчынілася Мінская духоўная семінарыя ў Жыровічах. Цяпер створана 1.050 праваслаўных

Алесь ДАШЧЫНСКІ

больш, чым Беларусь, то пры прыняцці нейкіх сумесных рашэнняў на кожны беларускі голас прыходзілася б, згодна з планам Беразоўскага, дзесяць расійскіх. На сённяшні дзень прадстаўніцтва ў СНД ажыццяўляецца паводле прынцыпу «адна краіна — адзін голас».

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Наступ на Крэмль пачнецца з тылу

Як мы ўжо паведамлялі, праект аб'яднання Беларусі і Расіі ў федэратывную дзяржаву будзе разглядацца ў Яраслаўлі.

2—3 лістапада там адбудзецца сесія Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі. Праект канцэпцыі аб'яднання РБ і РФ быў распрацаваны сумеснай рабочай групай, у якую ўвайшлі дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі і Дзяржаўнай думы Расіі. Узначальвае групу дэпутат Дзярждумы Алена Мізуліна.

Як паведаміў адзін з беларускіх «распрацоўшчыкаў» дэпутат Валерый Драко, плануе аб'яднанне павінна прайсці ў некалькі этапаў. У першай палове 1999 года ў Беларусі і Расіі пройдуць рэферэндумы па пытанні аб'яднання дзвюх дзяржаў, а потым прынята канстытуцыя Саюза і сфарміраваны саюзна парламент.

Ужо сфармуляваны пытанні, на якія ў хуткім часе, магчыма, трэба будзе адказаць беларускім і расійскім грамадзянам. Плануецца, што іх будзе два: «Вы за ўтварэнне саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі?» і «Ці адабраеце вы праект канстытуцыі саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі?».

Па словах В. Драко, рэферэндумы плануецца правесці адначасова з правядзеннем выбараў дэпутатаў мясцовых Саветаў у Беларусі і дэпутатаў Дзяржаўнай думы ў Расіі, якія павінны адбыцца ў 1999 годзе. Згодна з праектам, да канца 1999 года павінен быць сфарміраваны парламент Саюза. Чакаецца, што ён будзе двухпалатным. У Верхнюю палату — Савет Саюза — увойдуць 50 парламентарыяў, якія ў роўнай колькасці будучы дэлегіравацца нацыянальнымі парламентамі Беларусі і Расіі; у Ніжнюю палату — Савет народных прадстаўнікоў — увойдуць 100 дэпутатаў (25 — ад Беларусі, 75 — ад Расіі), яна будзе фарміравацца шляхам правядзення прамых выбараў па аднамаандатных акругах. Саюзна парламент павінен быць сфарміраваны да канца 1999 года.

Як адзначыў В. Драко, па сутнасці, пытанне аб аб'яднанні залежыць ад рашэння двух чалавек — Аляксандра Лукашэнка і Барыса Ельцына, таму што праект канцэпцыі ўжо атрымаў адабрэнне беларускіх і расійскіх парламентарыяў. Пасля абмеркавання на яраслаўскай сесіі дакументы будучы накіраваныя на разгляд прэзідэнтаў Беларусі і Расіі. Магчыма, лёс праекта канцэпцыі будзе вырашаны на паседжанні Вышэйшага савета Саюза Беларусі і Расіі, якое плануецца правесці да канца гэтага года.

БелаПАН

Фронт рыхтуецца да Дзядоў

Актывісты БНФ збіраюцца правесці 30 кастрычніка масавы пікет у раёне мінскіх Усходніх могілак, дзе 10 гадоў таму адбылася першая ў савецкай Беларусі апазіцыйная акцыя.

Нагадаем, што на восеньскія Дзяды 30 кастрычніка 1988 г. тысячы мінчан прыйшлі да Усходніх могілак, дзе члены толькі створанага аргкамітэта БНФ збіраліся ўшанаваць памяць ахвяраў камуністычных рэпрэсіяў. Тагачасныя ўлады БССР сілай разогналі першую апазіцыйную маніфестацыю, выкарыстаўшы міліцэйскія дубінкі і слезацечны газ.

Праз некалькі гадоў дзень памінання продкаў Дзяды стаў адзначацца на афіцыйным узроўні. Летась Лукашэнка сваім указам пазбавіў Дзяды афіцыйнага статусу. Тым не менш людзі ўсё роўна адзначаюць гэты дзень памяці. Як нам паведамілі ў штаб-кватэры БНФ, сёлета 1 лістапада фронтаўскія актывісты збіраюцца арганізаваць традыцыйнае жалобнае шэсцё ад плошчы Незалежнасці да памятнага крыжа ў Курапатах.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Хочаш плаваць – заплаці

«Прыемная» навіна для ўладальнікаў надзіманых лодак — за іх трэба будзе яшчэ раз заплаціць.

Савет міністраў зацвердзіў пастанову «О мерах по улучшению охраны жизни людей на водах Республики Беларусь». Як паведамілі карэспандэнту газеты ў Магілёўскай абласной інспекцыі па маламерных суднах, згодна з новай інструкцыяй, уладальнікі «гумавага флоту» мусяць тэрмінова зарэгістраваць свае лодкі і платы. У адваротным выпадку, ёсць вялікая рызыка згубіць досыць адчувальную суму. Рачны інспектар будзе мець права аштрафаваць парушальніка на 3 мінімальныя зарплаты толькі за тое, што лодка не зарэгістраваная. А калі вы яшчэ і з вудаю ў лодцы сядзіце, то заплаціце штраф за незаконную лоўлю рыбы.

Уладальнік лодкі павінен заплаціць за яе рэгістрацыю каля 300 тысяч рублёў, каб потым атрымаць бартавы нумар і суднавы білет. У інспекцыі лічаць, што выкананне новых правілаў дазволіць больш надзейна ахоўваць чалавечае жыццё. Але якім чынам? На гэтае пытанне ў інспекцыі адказалі так: «Калі хтосьці патоне, то па нумары і білеце мы дакладна скажам, хто гэта мог быць...»

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Падазраецца ў пяці забойствах

Небяспечны злачынца трапіў на мінулым тыдні ў рукі праваахоўных органаў Брэста.

Міліцыя затрымала 22-гадовага жыхара Брэста, які забіў жанчыну дзеля таго, каб пажывіцца 900 доларамі. Падчас вобыску на ягонай кватэры следчыя знайшлі пісталет, які ўжо даўно шукала міліцыя. Менавіта з гэтага ствала ў 1996—1997 гг. у Брэсце былі забітыя 4 чалавекі. Прычым, тады толькі ў адным выпадку забойства было ўчыненае з мэтай рабаўніцтва — злачынца застрэліў аператара адной з аўтазаправак і скраў з касы 24 мільёны рублёў. Астатнія тры забойствы не мелі карыслівых матываў. Створаны амаль 2 гады таму партрэт-фотаробат верагоднага забойцы цалкам супадае са знешнім выглядам затрыманага.

Язэп СІНІЦКІ

Магілёўскі крымінал

Трывожныя лічбы крымінальнай статыстыкі абмяркоўваліся на паседжанні калегіі Магілёўскай абласной пракуратуры.

Вынікі 9 месяцаў гэтага года сведчаць пра сур'ёзны рост наўмысных забойстваў. Сёлетнія лічбы на 10% перавышаюць сумныя мінулагоднія паказчыкі. З пачатку 1998 года на Магілёўшчыне было забіта 113 чалавек. 12 забойстваў застаюцца нераскрытымі. Насцярожае таксама рост злачыннасці сярод моладзі. Амаль на 20% вырасла колькасць крымінальнага рэцыдыву сярод непаўналетніх. Сёння ў спецстановах знаходзіцца 13 маладых забойцаў.

Іван ЗАСАДА

Важны госць з ААН наведар чарнобыльскія гарады-прывіды

У сераду скончыўся візіт намесніка генеральнага сакратара ААН Серджыя В'ейра дэ Мела ў Беларусь. Па выніках сваёй паездкі ён даў прэс-канферэнцыю.

Серджыя дэ Мела адказвае ў ААН за аказанне надзвычайнай дапамогі. У сферу ягонай кампетэнцыі ўваходзіць і чарнобыльская праблема, таму свой візіт у Беларусь спадар дэ Мела пачаў менавіта з паездкі па рэгіёнах, забруджаных радыяцыяй. Ён наведар адселеныя вёскі Хойніцкага і Брагінскага раёнаў Гомельскай вобласці, а таксама Палескі радыяцыйна-экалагічны запаведнік. «Наведар саму Чарнобыльскую АЭС і тэрыторыі вакол яе, пачаўшы гарады-прывіды і калісьці добра развітую эканамічную інфраструктуру, што не выкарыстоўваецца

цяпер, я змог лепей асэнсаваць увесць маштаб бедства», — сказаў Серджыя дэ Мела. — Пасля візіту ў Чарнобыль я ўсвядоміў, што гэта — праблема не толькі мінулага, але таксама і будучыні. Гэта — праблема ўсіх нас».

Тым не меней, Серджыя дэ Мела лічыць, што чалавецтву трэба «прывучацца жыць з атамнай энергіяй». На думку ААНўскага прадстаўніка, роля атамнай энергетыкі ў жыцці чалавецтва будзе толькі ўзрастаць, бо прыродныя рэсурсы нашай планеты абмежаваныя. Таму Чарнобыль павінен застацца ў памяці ўсіх жыхароў Зямлі

— своеасаблівы ўрок небяспечнага карыстання атамнай энергіяй, які не можа быць паўтораны.

Па словах Серджыя дэ Мела, ААН імкнецца дапамагчы Беларусі, Украіне і Расіі — краінам, якія больш за ўсё пацярпелі ад Чарнобыльскай катастрофы. Але галоўная праблема на гэтым шляху — катастрофічны недахоп грошай. Таму Беларусь мусіць выпрацаваць праграму з 3-4 канкрэтных мерапрыемстваў, пад якія можна будзе прасіць грошы не толькі ва ўрадаў замежных краінаў, але і ў нездзяржаўных арганізацыяў.

Перш за ўсё гэта могуць быць праекты, што датычаць аховы здароўя: дыягностыка захворванняў, звязаных з радыяцый-

ным апраменьваннем, лячэнне і навуковыя даследаванні ў галіне радыяцыйнай медыцыны. Па-другое, гэта праекты ў галіне навакольнага асяроддзя (напрыклад, як можна карыстацца лясамі, што знаходзяцца на забруджаных тэрыторыях). Трэці накірунак — псіхалагічная і сацыяльная рэабілітацыя людзей, што пацярпелі ў выніку Чарнобыльскай катастрофы.

Намеснік генеральнага сакратара ААН наведар, што Чарнобыль — гэта далёка не адзіная катастрофа ў свеце, колькасць «гарачых кропак» і прыродных бедстваў расце штодня, і ААН, натуральна, не можа надаваць шмат увагі толькі чарнобыльскай праблеме.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Лётчыкаў не знайшлі

У Беларусь вярнуліся са Шры-Ланкі члены камісіі, якая займалася пошукамі самалёта Ан-24, што знік у небе над Цэйлонам 29 верасня.

На жаль, нічога новага пра лёс чатырох лётчыкаў з Гомеля даведацца камісіі не ўдалося.

«Працягваем пошукі ўсімі магчымымі сродкамі», — паведаміў нам намеснік старшыні камітэта па авіяцыі Васіль Ермакоў. Па ягоных словах, пасланцы камітэта зрабілі ў Рэспубліцы Шры-Ланка ўсё магчымае, і не іх віна, што вынікаў няма. Пошукі самалёта вядуцца сіламі вайскоўцаў, паліцыі, збіраецца і аналізуецца ўся магчымая інфармацыя з мясцова-

га друку, ад верагодных сведкаў. Удалося нават падключыць да пошукаў расійскі спадарожнік. Ён з космасу праглядае акваторыю Манарскага заліва, над якім, хутчэй за ўсё, правёў апошнія хвіліны палёту рэйс 602 Джафна—Каломба.

Аналіз інфармацыі, што паступае ад спадарожніка, працягваецца. Пакуль слядоў самалёта на дне заліва не зной-

дзена. «Пошукі ўскладняюцца тым, што акваторыя заліва ўсыпаная безліччу дробных каралавых астравоў. Дно вакол такіх астравоў не праглядаецца. Не выключана, што самалёт ляжыць у такім месцы», — гавораць Васіль Ермакоў. Не выключае ён і магчымасць падзення ці пасадкі Ан-24 непасрэдна на тэрыторыі Цэйлона, у джунглях. Але ўзбярэжжа па маршруту рэйса 602 кантралюецца мясцовымі сепаратыстамі, і ўрадавыя войскі не рызыкуюць туды сунуцца. Між тым паліцыя не спыняе спро-

баў высветліць лёс пасажаў самалёта і ягонай каманды па сваіх каналах. У гэтым ёсць не толькі службовая зацікаўленасць. Аказваецца, бортправадніца знікшага самалёта — дачка аднаго з высокіх паліцэйскіх чыноў Шры-Ланкі.

Родныя і знаёмыя беларускіх лётчыкаў таксама не губляюць надзеі, што ўбачаць жывымі і здаровымі камандзіра экіпажа Анатоля Матошку разам з ягонымі калегамі Сяргеем Акапрыенкам, Сяргеем Лысавічанам і Сяргеем Казловым.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Новыя манеты

Нацыянальны банк Беларусі ўвёў у абарачэнне новыя памятныя манеты.

Адна з іх (сярэбраная), вартасцю 10 рублёў — прысвечаная 200-годдзю з дня нараджэння Адама Міцкевіча. Дзве іншыя памятныя манеты вартасцю 20 рублёў і адзін рубель прысвечаныя Полацку ў гонар 500-годдзя атрымання горадам Магдэбургскага права.

Кожная манета мае тыраж 2.000 штук. Яны з'яўляюцца законным плацежным сродкам Рэспублікі Беларусь і абавязковыя да прыёму пры любых разліках.

БелаПАН

БЕЛАРУСКІЯ палітыкі, бываючы за мяжою, выказваюцца там больш шчыра, чым дома. Яскравай ілюстрацыяй можа служыць інтэрв'ю, якое даў у Варшаве Станіслаў Шушкевіч карэспандэнту польскай газеты «Трыбуна».

Кар: — Што вы думаеце аб намеры беларускай апазіцыі выставіць адзінага кандыдата на бліжэйшых прэзідэнцкіх выбарах? Напрыклад, дзеячы, аб'яднаныя вакол Хартыі-97, лічаць, што гэтым кандыдатам мог бы быць Генадзь Карпенка. Ці ёсць у яго шанцы перамагчы Лукашэнку?

С.Ш.: — Я павінен вам сказаць, што пра апазіцыю, аб'яднаную вакол Хартыі-97, і пра саму Хартыю больш ведаюць у Польшчы, Бруселі і Нью-Йорку, чым у Беларусі. Добра, што такое аб'яднанне існуе, але ў Беларусі Хартыя не мае вялікага ўплыву. Не можа быць нават і размовы аб выстаўленні агульнай кандыдатуры. Гэты чалавек сам хоча быць прызначаным лідэрам і хоча паказаць усім, што вакол яго нешта адбываецца.

На маю думку, ёсць толькі адзін цэнтр апазіцыі — легітымны Вярхоўны Савет, дакладней, тая яго частка, якая засталася. Выстаўляючы свайго кандыдата, аб'яднаная апазіцыя супрацьстаўляе сабе Вярхоўны Савет. Акрамя таго, варты задумацца, ці разумна выстаўляць толькі аднаго кандыдата ад апазіцыі супраць Лукашэнкі. Прэзідэнт тады можа выставіць свайго псеўдакандыдата (патрыёта, камуніста), і выбары

Шчыры Шушкевіч

апазіцыя фактычна прайграе. Трэба выпрацаваць нейкую тактыку і не пісаць пра яе ў газетах. Выбары — справа вельмі складаная. Падкрэслію, што я не працуюнік Хартыі-97, бо сам я падпісаў, але паўтару: пра Хартыю больш ведаюць за мяжою, чым у Беларусі.

Кар: — Ці ёсць шанс правесці прэзідэнцкія выбары не так, як іх сабе ўяўляе прэзідэнт Лукашэнка?

С.Ш.: — Мы працуем над тактыкай. У нашых планах — сустрэчы з прадстаўнікамі іншых парламентаў. У Беларусі так шмат апазіцыйных партыяў, што цяпер немагчыма гаварыць аб нейкіх агульных, скаардынаваных дзеяннях, хаця патрохі мы і рухаемся ў гэтым напрамку. Але не такім чынам, як гэта робіць Хартыя.

Зразумейце, я не стаўлюся негатывна да гэтай ініцыятывы, добра што яна існуе, але трэба шукаць лепшага вырашэння праблемы.

Кар: — Што вы думаеце пра Беларускае Народнае Фронт?

С.Ш.: — Я паважаю гэтую арганізацыю, але лічу, што для БНФ было б лепей, каб старшыня Фронту знаходзіўся за мяжой у Беларусі. А так кіруе ім чалавек, які ўжо не арыентуецца ў рэаліях нашай краіны. Трэба ўзмацніць кіраўніцтва Фронту ўнутры Беларусі. Мне вельмі шкада, што чалавек (Лявон Баршчэўскі), які цяпер кіруе БНФ, не мае адпаведных здольнасцяў.

Гутарыла

Уршуля ПІВАВАР,
газета Трыбуна

КАДРЫ

Кто может – помогите Богаўгодная справа ці палітычная гульня?

Здравствуйте, редакция газеты НАВИНЫ. Ситуация, в которой оказались мы с сыном, вынуждает меня обратиться к вам за помощью. Мне 26 лет, сыну 8 лет. В этом году во 2 класс пошел, а в школу собрать было — целая проблема: не за что! В Шарковщине на работу не устроиться, нет мест. За что жить? Как ребенка одеть, обусть, в школу отправить? А ведь надо еще и о себе подумать.

Живем мы на 300-350 тысяч (пособие по потере кормильца). Отца у сына нет, умер. А мы вот кое-как существуем. Куда я только ни обращалась — обещают помочь, а на самом деле плевать на нас хотели. В райисполкоме для того, чтобы себя оправдать, такой грязью обольют! А потом еще специально все во вред

сделают. Мол, не будешь писать-жалиться да авторитет работников райисполкома подрывать. Поселок у нас маленький, вот и творится беспредел. Все только по блату, рука руку греет. А ты — сиди и не дергайся. Иначе вообще со свету начальники местные сживут. Им лишь бы самим нажиться, наворовать. Да и я не собираюсь просить в райисполкоме ни какой помощи, бесполезно! Не было и не будет справедливости тут.

Я через вашу газету хочу обратиться к людям. Вас читают многие, и я уверена, что многие захотят, по возможности, нам с сыном помочь, кто чем сможет. У многих остается детская одежда — дети-то растут. Да и для меня, может, кто-нибудь сможет что-то прислать. Размеры: у сына размер обуви

— 30—34, одежды — точно не знаю, но рост 140, на 8 лет. Он у меня рослый парень. Размер обуви у меня 37,5—39, одежда 46—48 размера. Я очень прошу помочь нам. Не помирать же нам с голоду, нет больше сил. Что говорит, когда я к концу месяца не могу хлеба домой купить, собираемся. Иногда и жить не хочется. Помогите нам! Думаю, вы поймете меня, очень тяжело вот так существовать, а сына на ноги надо поставить, и кроме меня никто о нем не подумает.

И еще, если это возможно, может вы каким-то образом дали бы знать о нас Красному Кресту.

Наш адрес: 211910, Витебская обл., г.п.Шарковщина, ул.М.Горького, дом 4, кв.13.

ПРОВАЛИНСКАЯ
Ольга Николаевна

Из Житкович — в Минск

Уважаемая редакция! Пишет вам инвалид 2-ой группы, ветеран труда, одинокий человек. Два года я пишу на имя президента жалобы. Девять жалоб, три телеграммы. Тишина, как на кладбище.

1 октября 1998 года я была в Минске, ездила в Боровляны на консультацию к врачу. Освободилась рано и решила зайти в приемную президента, чтобы узнать о судьбе моих жалоб и телеграмм. Час ходила вокруг здания, пока не подсадили мне, где находится приемная. Зашла и спрашиваю у капитана КГБ (фамилию не знаю), принимает ли президент. Он говорит — нет. Я спрашиваю — это президент вам сказал? А он с таким апломбом отвечает — это я вам говорю.

Первый плевок в душу. Дальше — проверил докумен-

ты и записал в список на прием к кому-то. Нас было человек 12. Меня он отправил в кабинет № 3. Там сидел какой-то работник пенсионного возраста. Говорит мне — пишите заявление по-новому и объясните, чего вы хотите. Я ему объясняю: хочу знать о судьбе моих 9 жалоб и 3 телеграмм. Ведь какой смысл. В десятый раз писать о том, что все жевано и пережевано?! Говорю ему — ради президента не обижали бы меня. Что вы! Такой апломб, такое высокомерие, такая незаменимость!

Когда он сказал мне, что тоже болен, я посоветовала ему идти на пенсию. Он вскипел и выгнал меня из кабинета.

Пусть ему не кажется, что если я плохо одета, стара и больна — я ничего не знаю и не понимаю. Думаю, что по

образованию мы равны, разница в том, что он — закоренелый бюрократ, а я инвалид. Но время и болезни безжалостны, может, его ждет еще худшая доля, чем меня.

И вы, Александр Григорьевич, не всегда будете молодым и здоровым — всему свое время. Я вам советую, как ваш избиратель (два раза голосовала за вас и на выборах, и в поддержку на референдуме): на прием граждан ставьте молодых и толковых работников. Стражу смените тоже на умных людей. Все зависит в первую очередь от вас, регионов (вертикаль) копируют вас — вот почему у нас так много жалоб и заявлений. Рано еще нам петь для вас хвалебные гимны.

Тамара Александровна
ЖУРАВЛЕВИЧ,
г.Житковичи
Гомельской области

Письмо из Москвы

Здравствуйте, уважаемая редакция! Случайно мне попала в руки газета НАВИНЫ (№ 102, от 25 сентября 1998 г.), с большим удовольствием ее прочитал. Особенно понравилась статья Александра Старикевича «Воля и вера», где упоминалась судьба белорусского патриота Бориса Рагули. Как я понял, Александр Старикевич более подробно писал о Рагуле в своей предыдущей статье. Очень хочу получить подробную информацию об этом замечательном человеке. По известным причинам я не имею возможности регулярно получать вашу газету в Москве, поэтому очень прошу редакцию выслать мне номер НАВИНАУ, где опубликован расширенный материал о Борисе Рагуле.

Немного о себе. Мне 25 лет, этнический белорус, верю в независимость и демократию на Беларуси.

С уважением

Роман МАЦУЛЕВИЧ,
г.Москва

Почему наши проиграли

Пишет вам постоянный читатель из Гродно. Повод для написания этого письма — поражение сборной Беларуси по футболу от команды Уэльса. Вот какие мысли у меня возникли после просмотра этой игры.

Игра была равной. В отдельные моменты наши футболисты даже доминировали на поле, забили два красивых гола, но, тем не менее, в итоге проиграли. Почему? Чуть-чуть не хватило. Чего? Выскажу свое мнение.

После завершения игры телевизионная камера показала юного валлийского болельщика, который целовал свой национальный флаг. Он искренне радовался успеху своей команды, которая билась за честь своей Родины. И был горд тем, что родился и живет в маленьком Уэльсе. А вы видели, чтобы у Вас кто-нибудь когда-нибудь искренне целовал нынешний государственный флаг? Перед игрой, футболисты Уэльса пели свой национальный гимн. А наши? А кто-нибудь когда-нибудь его искренне пел? При равной игре за счет национального духа, патриотизма, готовности отдать все для победы наши соперники и победили.

Нашим футболистам не помогли ни обещанные высокие гонорары за положительные результаты, ни просмотр заброшенных президентом шайб на хоккейной площадке, ни употребление церковного вина, поднесенного Лукашенко на встрече перед отъездом (об этом сообщила «Спортивная панорама»). А ведь были времена, когда Беларусь и Голландию побеждала. Правда, под другим флагом.

И все-таки один эпизод из телетрансляции придает оптимизма — на трибуне мы увидели наших болельщиков с бел-чырвона-белыми флагами.

Л.ШИК, г.Гродно

КОШТЫ РЭКЛАМНАЙ
ПЛОШЧЫ Ё ГАЗЕЦЕ
НАВИНЫ
Тэл. 210-02-54

на першай паласе — 94 000 руб./см²
на асобнай паласе — 70 000 руб./см²
у рэкламным блоку — 47 000 руб./см²
у TV праграме — 70 000 руб./см²
на апошняй паласе — 70 000 руб./см²
прыватныя аб'явы — 60 000 руб (за радок – 20 зн.)

КАДРЫ

Днямі прачытаў у вашай газеце матэрыял пра тое, што Лукашэнка арганізаваў «дабрачынную акцыю»: даслаў у расійскія манастыры 400 тон харчовых прадуктаў.

Хачу праз газету задаць пытанне Аляксандру Рыгоравічу:

няўжо мы такія багатыя? Я разумею, калі заможная Еўропа накіроўвае ў бяднейшыя краіны гуманітарную дапамогу. Але перш за ўсё ўлады еўрапейскіх дзяржаў усё ж клапацяцца пра сваё насельніцтва. У беларускіх крамах рэстаўравалі нормы водпуску прадуктаў у адны рукі — і разам з тым мы тонамі гонім іх у Расію.

Не ўзнікала б пытанняў, калі б харчовая дапамога дасыла-

лася ў дзіцячыя дамы або інвалідам (няхай расійскім — хоць і ў гэтым выпадку варта было б спачатку забяспечыць такіх ва ўласнай краіне). Гэта сапраўды была б богаўгодная справа. А накіроўваць харч у манастыры... Узгадваю карціну аднаго з расійскіх мастакоў, дзе намаляваныя манахі, што «здабываюць хлеб у поце твару свайго», як гэта і належыць па Бібліі. Сярод манахаў хапае здаровых працаздольных мужыкоў, а ў Расіі хапае закінутых земляў, з якіх можна харчавацца. Увогуле, манахі — не самая бедная катэгорыя насельніцтва, якую неабходна падкармліваць.

Я думаю, што прычынаю

гэтай «шчодрасці» ёсць не жаданне дапамагчы людзям, а палітычныя гульні. Расійскія шавіністы, як вядома, аддаюць праваслаўнай царкве вялікую ролю ў аднаўленні імперыі. Відаць, Аляксандр Рыгоравіч пнецца стаць для іх найлепшым. І за адным разам паказаць расійскім выбаршчыкам, што вось у Расіі крызіс — а ў Беларусі пад маёй уладаю, маўляў, усё добра, праблем няма — мы нават можам сабе дазволіць падкінуць вам прадуктаў. На жаль, не першы выпадак, калі А.Лукашэнка больш думае пра пашырэнне сваёй улады на Расію, чым пра людзей.

Мікалай ВАЛЬКОЎСКИ,
г.Мінск

Оказывается, в Польше кругом нищие

гочасовую очередь за 12-тысячной морковью, купила 40 килограмм и была счастлива.

Денег катастрофически не хватает не только пенсионерам, но и служивым людям. Рассказывают, что минские таксисты, страдающие от засилья частников, вызвали милицию, чтобы избавиться от конкурентов. Но ничего не вышло. Частниками оказались работники органов МВД, ночью подрабатывающие за рулем своих «Жигулей». Зарплата оплота нынешней власти похудела в три раза в долларовом выражении.

Мелким предпринимателям тоже несладко. «Динамо» из рынка все больше превращается в выставку и театр. Народ в основном только ходит и смотрит. Те, кто торгует, разыгрывают роли заговорщиков, дико озираясь по сторонам, прячась от налоговой службы. Мне пришлось на себе испытать вулкан отрицательных эмоций молодой продавщицы, когда я проходила мимо ее палатки и на миг остановилась. На ее вопрос, что

меня интересует, я ответила, что только хожу и смотрю. Она вновь повторила свой вопрос и после такого же ответа с милой ненавистью положила табличку «Временно не работаю». До чего довели продавцов, если они так шарахаются от покупателей! В тот же день на «Динамо» один предприниматель перерезал себе вены — его поймали с валютой.

Может быть депутат Костян не ходит в магазин и на рынок, не слышит разговоров людей, не видит их глаз? Может быть он только подогревается слухами о западной угрозе и нищете поляков? В таком случае стоит снизить с палатной трибуны в очередь к пенсионерам, поговорить с таксистами и мелкими предпринимателями, а также съездить в Польшу. После такого ознакомления дел на местах даже у самого отчаянного патриота откроются глаза и появится сочувствие к бедолагам белорусам.

Людмила ГРЯЗНОВА,
депутат Верховного Совета
13-го созыва

Кангрэс будзе ў студзені

Каля 700 дэлегатаў будуць удзельнічаць у Кангрэсе дэмакратычных сілаў Беларусі, які намечана правесці ў канцы студзеня наступнага года.

Гэтая лічба была названая 21 кастрычніка на паседжанні аргкамітэта па правядзенні кангрэса, якое прайшло пад старшынствам Генадзя Карпенкі.

Члены аргкамітэта згадзіліся з прапановай намесніка старшыні БНФ Юрыя Хадыкі пры вызначэнні складу ўдзельнікаў кангрэса выкарыстоўваць змешаную сістэму вылучэння. На сёння да ўдзелу ў кангрэсе рыхтуюцца прадстаўнікі Беларускага Народнага Фронту, Аб'яднанай грамадзянскай партыі, дзвюх сацыял-дэмакратычных партыяў, Беларускай партыі працы, а таксама шэрагу грамадскіх арганізацыяў. Сярод дэлегатаў будуць таксама асобы, абраныя на сумесных абласных канферэнцыях гэтых партыяў і грамадскіх арганізацыяў.

БелаПАН

ПЫТАННЕ, вынесенае ў загаловак, я задаваў па тэлефоне самым розным чыноўнікам — з адміністрацыі прэзідэнта, міністэрства фінансаў і г.д.

Прама мне ніхто не адмаўляў. Спачатку ў тэлефоне чуўся смех. Потым суразмоўца становіўся сур'ёзным і цікавіўся: хто я такі, якія мае паўнамоцтвы, ці атрымаў я санцыю, — адным словам, высвятлялася ступень маёй «даведчанасці». Я адказваў вельмі проста: «падаткаплацельчык». Далей чыноўнікі дзейнічалі па трох варыянтах: ці клалі трубку, ці «запускалі на арбіту» (раілі патэлефанаваць па другім нумары, бо «не валодаюць інфармацыяй»). Толькі адзін аказаўся з гумарам: «А вы яго самі спытайце». Тут засмяўся ўжо я.

Тэлефонныя размовы я спыніў. Уласна, а чаму я павінен самастойна высвятляць такое казытлівае пытанне? Прэзідэнт ЗША Біл Клінтан атрымлівае 200 тысяч долараў у год. Гэта ведаюць усе амерыканцы. Губернатар штата Нью-Йорк Джордж Патакі — 130 тысяч, а, скажам, начальнік упраўлення адукацыі Нью-Йорка Рудольф Кру — 195 тысяч долараў. Мы жывем за тысячы кіламетраў ад Злучаных Штатаў, але пра даходы іхняга на-

Якая зарплата ў прэзідэнта?

Карэспандэнт нашай газеты паспрабаваў знайсці адказ на гэтае пытанне як звычайны падаткаплацельчык

чальства нам даведацца прасцей, чым пра зарплату нашага дарагога Аляксандра Рыгоравіча.

За мяжой не прынята задаваць пытанні пра асабістыя даходы — гэта ў нас нават дзеці засвоілі. Ёсць толькі адно выключэнне: для тых, каго выбралі кіраваць. Рэгулярна абнародваюцца звесткі пра іхнія даходы, выплачаныя падаткі і г.д. Мяне, напрыклад, здзівіла, што начальнік упраўлення адукацыі Нью-Йорка атрымлівае больш за губернатара штата? Чаму? Аказваецца, таму што яго жадаюць утрымаць на гэтым месцы. У Рудольфа Кру самая высокая зарплата ў краіне сярод чыноўнікаў ягонага рангу. Больш таго, спадару Кру прапанавалі новы кантракт, і ён будзе атрымліваць больш прэзідэнта — 240 тысяч дола-

раў у год. І ўсе гэта ведаюць. І не маюць нічога супраць, бо падаткаплацельчыкам растлумачана, чаму так, а не гэтак. У прыватнасці, тое, што чыноўнікі на гэтым месцы мяняліся часта, а Рудольф Кру — адміністраатар здольны і энергічны, калі не павысіць яму зарплату, то ён пойдзе ў прыватную адукацыю.

Больш за ўсё мяне ўразіла ў гэтай гісторыі тое, што спадару Кру нават растлумачыў, навошта яму дадатковыя грошы! А таму, што трэба вучыць дзяцей: калі бацькі забяспечаныя, то плаціць за навучанне дзіцяці ва ўніверсітэце трэба 30 тысяч долараў у год (у сярднім).

Нават калі б мне казалі, што Аляксандр Лукашэнка атрымлівае, напрыклад, 10, 15, 20 мільёнаў рублёў, я б усё роўна

не паверыў. Вось я не магу купіць сабе верталёт за некалькі мільёнаў долараў, а ён можа. І ў мяне ўзнікаюць найўняе пытанні: адкуль такія грошы, чаму менавіта верталёт, ці нельга было гэтую суму выдаткаваць на штосьці больш карыснае і г.д. Можа б я і пагадзіўся на верталёт для нашага прэзідэнта, ды мяне ніхто не пытаў. І не спытае.

Да таго ж, я нарадзіўся менавіта ў гэтай краіне і добра ведаю, што яна жыве па двайному стандарту. Краіна мае два бюджэты: адзін — для Аляксандра Рыгоравіча, другі — для астатніх. Сваім бюджэтам прэзідэнт распараджаецца самастойна. Напрыклад, рухае наперад беларускі хакей, бо сам любіць паганяць шайбу. Можа пабудаваць жылы дом для спартсменаў, заснаваць прэмію

для літаратараў і журналістаў, здольных лёгка даказаць, што Беларусі вельмі пашанцавала на правадыра.

Але пра ўсё гэта шэраговы падаткаплацельчык даведваецца пераважна з незалежнага друку і ўжо пастфактам. Сваё незадавальненне ён можа выказаць хіба што жонцы. Каму-небудзь іншаму — рызыкаўна. Пытанне «колькі зарабляе прэзідэнт» плаўна перацякае ў пытанне «на якую разведку вы працуеце» — яго вам могуць задаць прадстаўнікі «кампетэнтных органаў».

Двайная бухгалтэрыя і ўнізе. У адным райвыканкаме мне пад вялікім сакрэтам паказалі дзве ведамасці на выплату зарплаты работнікам гэтай установы. У адной паперы былі даволі прыстойныя лічбы, але пасля знаёмства з другой — вочы імкліва палезлі на лоб. Мне патлумачылі: у другой ведамасці — разнастайныя прэміі начальству за выкананне і перавыкананне. Так было і ў савецкія часы, толькі сёння гэта робіцца больш хітра.

Так што пытанне пра прэзідэнцкую зарплату ёсць пытанне рытарычнае і палітычнае. Канчатковае яго высвятленне можа прывесці ў сферу дзеяння Крымінальнага кодэксу. Не раю.

Андрэй СЯРЖАН

Цены волнуют больше всего

Половина населения Беларуси считает, что их доходы зависят не от результатов собственного труда, а от решений тех, кто наверху

Как свидетельствуют результаты опроса, проведенного Независимым институтом социально-экономических и политических исследований (НИСЭПИ), на сегодняшний день перед гражданами Беларуси наиболее остро стоят проблемы, связанные с ухудшением их материального положения, снижением уровня и качества жизни.

Отвечая на вопрос «Какие из перечисленных проблем наиболее остро стоят сейчас перед Республикой Беларусь и ее гражданами?», респонденты были весьма единодушны. Вот как распределились ответы (% от числа опрошенных):

1. Рост цен	74,7
2. Обнищание населения	49,7
3. Безработица	28,5
4. Преступность	26,7
5. Спад производства	23,5
6. Коррупция	21,8
7. Последствия Чернобыльской катастрофы	20,2
8. Отсутствие порядка, законности	20,0
9. Нарушение прав человека	9,9
10. Развитие связей с другими странами	8,8
11. Угроза Запада	2,7

Как видим, перед ростом цен и массовым обнищанием населения бледнеют даже такие острейшие проблемы, как преступность и коррупция, не говоря уже об угрозе Запада (которую белорусы практически и проблемой-то не считают).

Но в любой ситуации хочется верить, что безвыходных положений нет, и проблемы так или иначе будут решены. Вот только кто их решит? В принципе, тут есть варианты: во-первых, мы сами, а во-вторых, кто-то другой (государство, правительство, президент). Судя по ответам на вопросы социологической анкеты, большинство сограждан ждут решений от государства. Например, на вопрос о том, следует ли государству регулировать цены, 74,3 % респондентов ответили утвердительно. Это столько же, сколько считают, что рост цен — самая большая наша проблема.

Можно ответить на рост цен и иначе — ростом заработка, личных доходов. Правда, многие сомневаются в своих возможностях больше зарабатывать, что отражено в следующей таблице.

От чего или от кого зависят Ваши заработки?	Население в целом (% от числа опрошенных)	Работники, занятые в госсекторе	Работники, занятые в негосударств. секторе
1. От решений правительства, президента, парламента	50,1	45,8	22,3
2. От работы предприятия	23,0	37,2	24,8
3. От результатов личной работы	15,2	13,2	32,2
4. От возможности подработать	14,8	15,7	19,0
5. От непосредственного начальника	11,6	17,0	14,0
6. От других обстоятельств	6,8	6,5	5,0

По мнению половины респондентов, их доходы зависят не от результатов работы предприятия и не от результатов их собственного труда, а от государственной политики,

от судьбоносных решений на самом верху. В сопоставлении приведенных ответов вырисовывается известная логика: если государство ограничивает заработок, то оно должно ограничивать и рост цен, держать их в рамках приемлемого. Правда, работники, занятые в государственном и в негосударственном секторе экономики в отношении оценки роли государства разительно отличаются друг от друга. Первые ни во что не ставят собственную активность, полагая, что их благосостояние полностью предопределено государством, тогда как индивидуалы и частники уповают прежде всего на себя и эффективность работы своего предприятия, хотя и государственные указы и декреты ставят отнюдь не на последнее место.

Для личного бюджета как тех, так и других определен-

Какая работа приносит Вам дополнительный доход?	Население в целом (% от числа опрошенных)	Работники, занятые в госсекторе	Работники, занятые в негосударств. секторе
1. Работа на приусадебном участке	29,0	31,3	13,2
2. Услуги населению (строительство, ремонт, пошив)	9,7	11,0	12,4
3. Торговля на рынке, в киосках	5,2	3,7	21,5
4. Профессиональная деятельность по контракту, заказу	4,2	4,3	15,7
5. Совместительство на том же предприятии, где основная работа	4,0	6,7	6,6
6. Посредническая деятельность, брокерство	3,3	2,3	6,6
7. Совместительство на другом предприятии	2,8	4,3	2,5
8. Производство потребительских товаров на продажу	2,4	2,9	5,0
9. Репетиторство, частные уроки	1,6	1,9	1,7

ное значение имеет возможность подработать, так называемая вторичная занятость.

Из 42,2 % населения, которые имеют постоянный или временный дополнительный

заработок, 7% получают его, работая по своей основной специальности, 7,4% — по другой специальности, а большинство — 27,8 % респондентов — ответили, что их дополнительная работа такова, что вообще не требует специальной подготовки. Что же это за работа, приносящая дополнительный доход почти половине граждан?

Как следует из данных, приведенных в таблице ниже, основной формой вторичной за-

нятости для населения, работающего в государственном секторе, является труд на приусадебном участке, относительно распространение получили также платные частные услуги — строительство, ремонт, пошив. Структура вторичной занятости работников негосударственной сферы экономики несколько иная: в ней доминируют торговля на рынке и в киосках, профессиональная деятельность по контракту, больший удельный вес

(по сравнению с вторичной занятостью работников государственного сектора) имеют посредническая деятельность и производство потребительских товаров на продажу. Если же говорить в среднем, то безусловное предпочтение отдается самому традиционному и испытанному средству подержать себя и свою семью — собственному клочку земли. Собираемый с него урожай, конкурирующий с урожаем колхозов, и является одним из тех факторов, которые способны хоть немного сдерживать рост цен.

Опрос проводился в рамках проекта «Развитие информационной инфраструктуры рыночной экономики Беларуси», осуществляемого при поддержке Центра международного частного предпринимательства (CIPE, Вашингтон). Выборочная совокупность опрошенных составила 1.486 человек (предельная ошибка репрезентативности — 0,03).

Пожар в Нигерии унес 700 человеческих жизней

По последним данным, количество жертв пожара, который вспыхнул в Нигерии в результате разрыва нефтепровода, достигло 700 человек. Катастрофа произошла в тот момент, когда бедные нигерийцы бросились собирать разлившееся дармовое горючее. От искры все поле вспыхнуло в один момент, поглотив в огне более двух тысяч человек. Врачи пытаются спасти раненых, а обгоревшие тела погибших были захоронены в братских могилах, так как опознать их не представлялось возможным.

На снимке: вокруг догорающей трубы все поле усыпано обгоревшими трупами, рядом разбросаны тапки и другая посуда, с помощью которой несчастные собирали топливо.

Нобелевский лауреат сомневается в евро

На страницах греческого еженедельника *To Vima* лауреат Нобелевской премии по экономике индиец Амартья Сен выразил серьезные сомнения в своевременности перехода к единой европейской валюте, подчеркнув при этом, что является горячим сторонником европейского единства. К такому выводу его подтолкнул тот факт, что введение единой валюты значительно сковывает правительства, которым необходимо оперативно реагировать на такие изменения, как, например, резкий рост безработицы. Кроме того, спорными являются и

приоритеты Европейского центрального банка, руководители которого полагают, что их главной задачей является сохранение финансовой стабильности. Иными словами, борьбе с безработицей они предпочитают борьбу с инфляцией. Европа же, по мнению нобелевского лауреата, скорее нуждается в последовательной деятельности, направленной на увеличение занятости, чем в антиинфляционных мероприятиях.

Амартья Сен критикует также знаменитый третий путь между социализмом и либерализмом, который отстаивает

Лондон. Он называет этот путь чем-то крайне загадочным, не построенным ни на какой разработанной экономической модели. При том, что, строго говоря, любая экономическая модель являет собой сочетание в разных соотношениях законов рынка и элементов регулирования.

Что же касается мирового кризиса, характер которого, по мнению господина Сена, пока не выяснен, он высказался за выработку социальной и бюджетной политики на международном уровне и призвал к решительному усилению стабилизирующей роли МВФ.

Страна, где мстят

Отмена смертной казни в России «может привести к всплеску самосудов в стране, а также расправ самих потерпевших или их родственников с преступниками».

К такому неожиданному выводу пришли сотрудники НИИ проблем укрепления законности и правопорядка при Генпрокуратуре РФ. Об этом сообщил руководитель одного из отделов НИИ, доктор юридических наук, президент Криминологической ассоциации России Азалия Долгова. При этом она сослалась на данные недавнего исследования, проведенного учеными.

Так, по ее словам, каждый четвертый из анонимно опрошенных респондентов заявил о том, что ему приходилось лич-

но или с чьей-либо помощью расправляться с обидчиками. По оценке Долговой, подобные ответы свидетельствуют о неведении граждан в способность правоохранительных органов найти и сурово наказать преступника. В частности, «на бытовом уровне» вполне может последовать «казак» на убийство насильника, предположила она. Такая расправа может произойти даже во время суда в том случае, если родственники потерпевшего будут убеждены, что маньяк или убийца может уйти от ответ-

ственности. *«Здесь вступают в силу законы мести, и такие факты не единичны»*, — подчеркнула Азалия Долгова. По ее словам, люди сами находят угонщиков автомобилей, грабителей, воров и жестоко расправляются с ними.

Долгова считает, что Россия должна повременить с отменой смертной казни и даже отказаться от моратория на нее. *«Уголовный мир жесток, это ощущают на себе практически все россияне, а мы пытаемся быть гуманными по отношению к преступникам, что представляется неверным»*, — заключила она.

Счастливы ли французы?

Судя по результатам опросов, — еще как!

25 лет подряд на вопрос «Счастливы ли вы?»

90% французов неизменно дают один и тот же ответ:

«Да!» И сами себе удивляются: «Неужто и впрямь

90%, я думал куда меньше».

Что главное для того, чтобы быть счастливым? На этот вопрос 75 процентов французов уверенно отвечают: семья. С большим отрывом дальше следуют деньги (53 процента), любовь (46 процентов), дружба (45) и работа (37). Что может сделать французов несчастными? Опасения за здоровье близких (73 процента), безработица (52), беспокойство за будущее детей (51), нехватка денег (49).

Грабитель с длинным языком

В Мюнхене задержан грабитель банка, совершивший это преступление 20 лет назад.

Грабителя подвел, как это часто бывает, длинный язык. Поделившись с неким журналистом своими былыми подвигами, постаревший налетчик и не думал, что за столь давнее преступление его могут призвать к ответу. Однако прокуратура на сей счет имеет иное мнение. Теперь «разговорчивый» грабитель утверждает, что вся история, поведенная им представителю прессы, выдумана от начала до конца в надежде на хороший гонорар.

По сообщениям информационных агентств и материалам зарубежной прессы

Взгляд из Москвы

За все ответит Лукашенко...

И – большинство, которое ему поверило

В ходе избирательной кампании Александр Лукашенко раздал столько противоречивых обещаний, что породил в кругах политических аналитиков и экспертов сомнения в выполнимости хотя бы малой их части.

Ни одно из благих пожеланий молодого президента, по его же собственному признанию, не основывалось на каких-либо конкретных, детально проработанных социально-экономических программах. В результате, несмотря на грозные окрики Лукашенко, обращенные к бюрократии и директорскому корпусу, 90 процентов предприятий — тех, которые остались в собственности государства, — медленно деградируют (впрочем, то же самое относится и к предприятиям других форм собственности). Чиновники на местах ведут тайные распределительные игры, поразительно напоминающие то, что происходило на локальном уровне во времена правления брежневской геронтократии. Ставки в этих играх невелики: квартиры, коттеджи, мелкие синекуры в государственных и коммерческих структурах для детей и родственников и т.д. Масштабы, которые приняла государственно-коммерческая деятельность российских коллег, им и не снились — народный президент «стоит на страже». Последнее нравится простому человеку, но и он начинает потихоньку роптать, поскольку общеэкономическая ситуация с каждым годом ухудшается.

Сегодня в руках Лукашенко остался один-единственный козырь, который он мастерски использует, — идея интеграции как панацеи от всех проблем. Эта, казалось бы, примитивная политическая стратегия позволяет Лукашенко сохранять любовь простого народа. В то же время явным преувеличением было бы утверждение о всенародном признании его заслуг, поскольку в кругах национально-ориентированной гуманитарной интеллигенции и демократически настроенных технократов он не только не пользуется уважением, но и вызывает нескрываемое отвращение.

Как бы то ни было, но сегодня в пестрой толпе постсоветских политиков Лукашенко совершенно уникален. Политик-популист держится уже четыре года, не теряя популярности и постоянно приводя в замешательство своими интеграционными инициативами российских и украинских политиков. И дело здесь не только в том, что белорусы с гораздо большим пониманием, чем русские или украинцы, воспринимают апелляции своего президента к советскому прошлому.

Действительная причина гораздо глубже: если принять во внимание тотальную деиндустриализацию, которой подверглась после распада СССР эта одна из наиболее благополучных бывших советских республик — «сборочный цех Союза», то можно с достаточными на то основаниями расценивать белорусские события последних лет как протест индустриально-аграрного общества против деградации, в которую ввергли его распад союзно-

го государства, бессилие предшественников Александра Лукашенко остановить процесс разложения общественного хозяйства, ставший результатом разрыва прежних экономических связей, и их неспособность вселить в массы веру в обратимость этих разрушительных процессов. Именно на волне этого протеста произошло возвышение «харизматика» Лукашенко, который сумел облечь его в соответствующие формы, предложив государственно-патерналистскую программу выхода из кризиса. Роль своего рода мобилизационной идеологии в этой программе «прорыва в будущее через прошлое» играет идея интеграции с Россией, последующего восстановления разрушенных в постсоветский период экономических и иных связей и продолжения мо-

лантливого демагога с ярко выраженной ностальгией по советскому прошлому, перонистскими наклонностями и психологией типичного советского человека. Неудивительно, что ему лучше, чем кому бы то ни было, удастся успешно эксплуатировать неизжитые уравнилельные и перераспределительные иллюзии, жажду социальной справедливости и сладкие воспоминания о «беззаботной» жизни в СССР.

А поскольку «формула власти» в Беларуси и идеология «прорыва к модернизации» через интеграцию с Россией исключает самостоятельность городской интеллигенции в каких-либо независимых от государства формах, то отсутствие перспектив, и в том числе перспективы культурной и национально-государственной самоидентификации, порождает

В пестрой толпе постсоветских политиков белорусский президент совершенно уникален

дернизации Беларуси по советским образцам в рамках нового государственного (надгосударственного) образования.

Всего не случаен и тот факт, что в обществе «горожан в первом поколении», практически полностью утративших социокультурные ориентации, присутствующие деревенским жителям, но еще не нашедших себя ни в каких сегментах городской среды, кроме собственного предприятия (а именно таким было белорусское общество перед началом перестройки процессов), эта программа нашла такой глубокий отклик. Здесь почти повсеместно, и в первую очередь в восточных областях, в психологии людей особенно глубоко укоренена иллюзия огромных патерналистских возможностей государства, а в массовом сознании большое место занимает неприятие неравенства, возникающего вследствие рыночной конкуренции. Западная часть Беларуси, этнический и культурный облик которой складывался под воздействием Польши, не стала, в отличие от Западной Украины, очагом формирования национальной государственности и источником мощного влияния на восточные области. Все это явилось причиной слабости этнического самосознания и трудностей (вплоть до абсолютной невозможности) культурной и национально-государственной самоидентификации белорусов.

Поэтому первый этап кризиса «реального социализма» длился здесь, несмотря на сильное влияние событий в Польше, а также Российской Федерации и других постсоветских странах, гораздо дольше, чем «в среднем» по бывшему Союзу. Более того, в отличие от соседних стран Восточной Европы, кризис режима вылился в Беларуси не в переход власти к массовому «антиполитическому» (т.е. антиноменклатурному по лозунгам и националистическому по содержанию) движению во главе с придерживающимся «либеральной моды» лидером, а в выдвижение на первый план та-

«лишних людей», или — в переводе с литературного на научный язык — несостоявшихся «субъектов развития». И если большинство народа в Беларуси, в отличие от России, не чувствует себя ненужным власти, то интеллигенция, говорящая по-белорусски, сегодня находится в положении изгоя.

«Популяция лишних людей» растет в последнее время и за счет молодежи, которая не может или не хочет выходить из тупика безвременья, используя естественные для старшего и среднего поколения пути приспособления к ситуации — такие, к примеру, как работа на приусадебных участках бабушек и дедушек, садоводство и огородничество на крохотных пятачках вокруг дачных домиков и т.п. Выезд на заработки в сопредельные страны или — если речь идет о вузовской молодежи — некалорифицированный труд на Западе, криминальные и паракриминальные структуры, розничная и мелкооптовая торговля, примитивный челночный бизнес — таков удел современной белорусской молодежи.

Впрочем, все эти тенденции характерны не только для Беларуси, но и для России. Разница заключается лишь в том, что истоки упомянутых явлений в Белоруссии иные — не либеральное реформаторство по западному шаблону и в интересах финансово-бюрократической корпорации, а государственный патернализм, обращенный в советское прошлое и пока еще отвечающий не до конца осознанным потребностям большинства народа. Но в конечном итоге — используемый местной постсоветской номенклатурной элитой в интересах сохранения ситуации своей полной безответственности. За все ответит Лукашенко... И — большинство, которое ему поверило.

Валерий ДИКЕВИЧ,
Алексей ТУПИЦЫН,
Андрей ФЕТИСОВ,
эксперты Центра управления проектирования (Москва)

Рыцар музы Клію Даты і лёсы

Уладзімір АРЛОЎ

Не кожны чалавек без роздуму адкажа, які дзень свайго жыцця лічыць найшчаслівейшым. Граф Яўстах Тышкевіч ніколі не сумняваўся: самым урачыстым і светлым у яго багатай на падзеі біяграфіі быў дзень адкрыцця Віленскага музея старажытнасцяў.

Здарылася гэта ў 1856 годзе. На знак прызнання заслугі заснавальніка і фактычнага дырэктара музея Пецярбургская Акадэмія навук абрала Я. Тышкевіча сваім ганаровым сябрам. Граф не ведаў, што зусім хутка справа ягонага жыцця будзе перакрэсленая адным узмахам піра царскага генерал-губернатора М. Мураўёва, а найкаштоўнейшыя экспанаты будуць прызнаныя «шкоднымі» і адпраўлены ў маскоўскія сховішчы...

Старажытны род Тышкевічаў даў беларускай зямлі нямала талентаў. Найбольш значны след у гісторыі пакінула лагойская лінія і, перадусім, браты Яўстах і Канстанцін, якія стаілі каля вытокаў беларускай навуковай археалогіі. Іх бацька Піус, пражыўшы 102 гады, выславіўся не толькі даўгалеццем. Менавіта ён у 1814—1819 гадах пабудоваў у Лагойску ў цудоўным ландшафтным парку на беразе Гайны маляўнічы палац у стылі класіцызму. (Якраз у год закладкі палаца і з'явіўся на свет Яўстах.)

Піус Тышкевіч з захапленнем пісаў фамільную хроніку, папаўняў палацавую мастацкую галерэю і гістарычныя калекцыі, дзе сярод усяго іншага захоўвалася унікальная сярэднявечная зброя і антычныя знаходкі з Пампеі і Геркуланума. Маці Яўстаха, Аўгуста Плятэр, разам з пасагам прывезла ў Лагойск бібліятэку з трох тысяч тамоў на лацінскай, французскай, польскай, старабеларускай і іншых мовах.

Калі Яўстах Тышкевіч закончыў Менскую гімназію, славітая сваімі традыцыямі Віленская альма-матэр ужо была зачыненая расійскімі ўладамі. Таму нашчадак знакамітага беларускага роду едзе ў сталіцу імперыі, дзе чамусьці вырашае адмовіцца ад універсітэцкіх аўдыторыяў і апантана займаецца самаадукацыяй. Яго можна сустрэць у Кунсткамеры і іншых музеях, але асабліва часта — у Імператарскай бібліятэцы. У ягоных чытацкіх фармулярах фігуруюць сотні назваў — працы з гісторыі, фальклору, філасофіі, археаграфіі і археалогіі...

Дзяржаўную службу ён пачынае ў вельмі прэстыжнай

установе — ордэнскім капітуле, які падпарадкоўваўся толькі цару і сенату, але ўжо ў 1840 годзе піша рапарт аб адстаўцы і вяртаецца на радзіму. Шляхта павета выбірае яго сваім маршалам. Граф не шкадуе грошай на ахвяраванні, займаючы пасаду куратара Менскай гімназіі.

Але малады гаспадар лагойскага палаца жыве найперш маёраю пра будучы музей. З 1837 года ён пачынае самастойныя археалагічныя даследаванні, дзеля чаго, як выявілася, апрача сродкаў, патрэбна і мужнасць. Рэч у тым, што загадкавыя курганы — «капцы» традыцыйна лічыліся ў наваколлі недатактыкальнымі, а таму, хто насмеліцца парушыць іхні спакой, народнае павер'е абяцала страшэннае пакаранне. «Мусіў сялянам шчодро плаціць», — напіша Тышкевіч у справаздачы аб раскопках, — і сам капаў разам з імі, каб узяць грэх і на сябе. Людзі зноў і зноў кідалі працу, укленьвалі і маліліся».

Гэта былі першыя крокі беларускай археалогіі.

Палацавая калекцыя расла, і ў 1842 годзе дамашні музей сустрэў першых наведнікаў. У трох залах разам з археалагічнымі знаходкамі можна было ўбачыць інкунабулы, рыцарскія даспехі, багатыя нумізматычныя зборы, больш за дзвесце мастацкіх палотнаў.

Праз год Яўстах Тышкевіч выпраўляецца ў працяглую паездку па Скандынавіі, дзе вывучае досвед стварэння гістарычных музеяў, сустракаецца са славытым дацкім скульптарам Бартэлем Торвальдсенам, знаходзіць невядомыя дакументы пра знаходжанне ў Беларусі войскаў шведскага караля Карла XII.

Пасля звычайнага бюракратычнага валаводжання ў 1852 годзе царская адміністрацыя дае дазвол на адкрыццё публічнага музея беларускіх і літоўскіх старажытнасцяў у Вільні. Пад экспазіцыю была аддадзена адна з сярэднявечных універсітэцкіх залаў, над уваходам у якую з'явіліся гербы Менскай, Гарадзенскай, Віленскай і Ковенскай губерняў.

Тым часам над даляглядам айчынай гісторыі паднімаліся навальнічныя хмары 1863-га. Ідэі паўстанцаў К. Каліноўскага былі блізкія, відаць, большасці супрацоўнікаў музея і сяброў Віленскай археалагічнай камісіі. Ці трэба здзіўляцца, што ўлады на чале з генерал-губернатарам, што ўвайшоў у гісторыю як Мураўёў-Вешальнік, разглядалі гістарычны музей у

якасці «гнязда польскай інтрыгі». Мураўёў загадаў тэрмінова прыстасаваць экспазіцыю «для демонстрацыі жывых сведчанняў ісконі прысуджанага здешнему краю русскай жывіцы». У дадатак Тышкевічу давялося вытрымліваць і нападкі польскіх экспрэмістаў, незадаволеных «мясцовым патрыятызмам» і «сепаратызмам» стваральніка музея.

Граф мусіў пакінуць Вільню. Паведамленне аб перагледзе пастанова створанай Мураўёвым камісіі прынесла слабое суцяшэнне: з Масквы былі вернутыя ўсяго няпоўныя дзве сотні «рэпрэсаваных» экспанатаў. Найбольш каштоўныя за-

Граф Яўстах Тышкевіч, які стаіў ля вытокаў беларускай археалогіі.

Тут быў Віленскі музей старажытнасцяў.

сталіся там, напэўна, назаўсёды (і цяпер у Дзяржаўным гістарычным музеі расійскай сталіцы экспануецца, напрыклад, унікальная аршанская кальчуга са славянскімі пісьмёнамі). Пазней частка збораў Тышкевіча апынулася ў Нацыянальным музеі ў Варшаве, а частка — дзякуючы намаганням дзеяча беларускага адраджэння пачатку XX ст. Івана Луцкевіча — у Беларускім музеі, што дзейнічаў у Вільні ў 1921—1945 гадах. Пасля Другой сусветнай вайны новая ўлада раскідала беларускія калекцыі па літоўскіх музеях, а навуковыя супрацоўнікі трапілі ў лапы МГБ.

У апошнія гады жыцця Яўстах Тышкевіч — сябра Лонданскага археалагічнага інстытута, Стагольмскай каралеўскай акадэміі, Дацкага кара-

леўскага таварыства аматараў старажытнасцяў — адчуваў сябе забытым і адарваным ад улюбёнай справы. За год да смерці, у 1872-м, выйшла ягоная кніга «Археалогія ў Літве», што падсумавала вынікі саракагадовых навуковых росшукаў. Засталіся ў рукапісах «Матэрыялы да нашай гісторыі», «Зельнік барысаўскіх ваколіцаў», аб'ёмны збор гістарычных дакументаў.

Рыцара навукі пахавалі на вядомых віленскіх могілках — Росах, побач з магілаю паэта Уладзіслава Сыракомлі.

Калі трапіце ў Лагойск, паспрабуйце высветліць у мясцовых жыхароў, што ім вядома пра графа Яўстаха Тышкевіча. Магчыма, вынікі вашага апытання будуць крыху больш аптымістычнымі, чым у аўтара гэтых радкоў.

АФІША

Тэатры

Тэатр пластычнага гратэску «Жэст» зрабіў новую пастаноўку, якая называецца «Reverso-1». Гэтае лацінскае слова, на думку стваральнікаў спектакля, найлепш адлюстроўвае іхнюю ідэю — паказаць ход чалавечага жыцця «наадварот», ад канца да пачатку, ад смерці да дзяцінства. Як нам казалі ў тэатры «Жэст», глядачоў чакаюць ярскія ўражанні, імпрэза багатая на карнавальныя эфекты, будуць нават феерверкі. Прэм'ера адбудзецца 25 кастрычніка ў памяшканні Тэатра юнага глядача, пачатак а 20-й гадзіне.

На сцэне Рускага тэатра 24

Прэм'ера чалавечага жыцця наадварот

кастрычніка пройдзе «Букееў і кампанія», 25-га — «Вар'ят і манашка». Тэатр імя Янкі Купалы прапануе паглядзець 23 кастрычніка «Тэатр купца Міровіча» (Вялікая сцэна) і «Смех лангусты» (Малая сцэна), 24-га пройдзе «Лес», 25-га два разы за адзін дзень пакажуць «Паўлінку» (у 11:30 і ў 19:00), а таксама пройдзе «Чароўная ноч» (на Малой сцэне). 26-га можна паглядзець «Страсці па Аўдзею», а 28 і 29 кастрычніка — «Дылю».

У Тэатры оперы і балета пака-

23 кастрычніка

42 да нашай эры. Скончыў жыццё самагубствам (кінуты на меч) Марк Юній Брут, які спадзяваўся аднавіць рэспубліканскі лад з дапамогай забойства свайго прыёмнага бацькі — Цэзара — але быў абвешчаны сенатам па-за законам. Ніхто з 60 змоўшчыкаў не памёр уласнай смерцю. Будучы імператар Актавіян Аўгуст загадаў прывезці галаву Брута ў Рым і ўскласці яе перад алтаром абагоўленага Цэзара, але падчас пераправы па моры галаву згубілі. Цела бацьказабойцы спалілі, а попел перадалі ягонай маці.

1918. У Гомелі Саюз афіцэраў, партыя кадэтаў, гарадская дума і саюз домаўладальнікаў і лесапрамыслоўцаў стварылі Камісію па абароне горада ад злчынных элементаў і ўзброеных бандаў. Камісія звярнулася да ўсіх гараджанаў з заклікам аб'яднацца супраць «анарха-бальшавізму, які ўяўляе пагрозу культуры і дзяржаўнасці, а таксама спакою і дабрабыту жыхароў горада».

24 кастрычніка

Дзень Аб'яднаных Нацыяў (у 1945 г. уступіла ў дзеянне Хартыя ААН).

1430. Памёр вялікі князь Вітаўт (княжыў 37 гадоў). Летанісны сведчаць, што прычынай смерці была дэпрэсія ад сарванай палякам каранцы Вітаўта, якая мела адбыцца 8 верасня таго ж года (ператварэнню ВКЛ у каралеўства запярэчыў і Папа Рымскі). Пахавалі Вітаўта ў віленскім саборы св. Станіслава.

1654. Пасля 3-месячнай аблогі царскія войскі ўзялі г. Дуброўна. Жыхароў адправілі ў Расію, а горад спалілі.

1795. Адбыўся трэці падзел Рэчы Паспалітай. Заходняя частка Беларусі, Курляндія і частка Літвы (да Коўна) адышлі да Расіі, паўднёва-заходняя частка Берасцейскага ваяводства — да Аўстрыі, а паўночна-заходняя частка Гродзеншчыны — да Прусіі.

1893. Нарадзіўся амерыканскі прадзюсер і рэжысёр першага шырокаэкраннага фільма «Гэта кінарама» (1952) Мэрыян Купер, які праславіўся таксама першым фільмам пра малпу-гіганта «Кінг Конг» (1933).

1945. У Осла быў расстраляны былы прэм'ер-міністр Нарвегіі Відкун Квіслінг, які кіраваў краінай падчас нямецка-фашысцкай акупацыі.

1953. У Лондане памёр відны дзеяч беларускай эміграцыі Лявон Рыдлеўскі. Ураджэнец Сенненскага павета, ён з 1929 г. жыў у Францыі, падчас вайны ўдзельнічаў у Супраціўленні. Выдаў у Парыжы кнігу «Беларусь» на французскай мове.

Двойчы ў гэты дзень — у **1960 і 1963** гг. на Байкануры ўзрываліся на старце савецкія касмічныя караблі. У выніку двух выбухаў загінулі каля 100 чалавек.

25 кастрычніка

1838. Нарадзіўся французскі кампазітар Жорж Бізэ, аўтар оперы «Кармен», якую напісаў перад самай смерцю. Памёр ён ад сардэчнага прыступу ў 1875 г.

1881. Амерыканец Л.Кертэс запатэнтаваў распыляльнік фарбы.

1883. Нарадзіўся беларускі скрыпач Карл Грыгаровіч, прафесар Народнай кансерваторыі, якая дзейнічала ў Віцебску ў паслярэвалюцыйныя гады.

1951. 26-гадовая Маргарэт Тэтчэр упершыню ўдзельнічала ў выбарах у парламент (дарэчы, была наймаладзейшым за ўсю гісторыю кандыдатам у дэпутаты), але прайграла.

1971. Тайвань быў выключаны з усіх арганізацыяў ААН, каб на яго месца можна было прыняць КНР.

1987. Апошні ўдзельнік паўстання на браняносцы «Пацёмкін» Іван Бесхаў памёр у Ірландыі, дзе ён валодаў рыбнай крамай і аднойчы нават быў арыштаваны як мяркуючы шпіён ІРА.

26 кастрычніка

1863. Кіраўнікі буйнейшых футбольных клубаў Англіі дамовіліся стандартызаваць правілы гульні і стварылі нацыянальную Футбольную асацыяцыю.

1916. Нарадзіўся Франсуа Мітэран, прэзідэнт Францыі ў 1981—1995 гг. Амаль 8 гадоў утойваў ад грамадскасці, што смяротна хворы. Памёр у хуткім часе пасля складання прэзідэнцкіх паўнамоцтваў.

1955. Нацыянальнае свята Аўстрыі: у гэты дзень парламент прыняў закон пра пастаянны нейтралітэт краіны. Аўстрыя абавязалася ніколі не ўступаць у ваенныя саюзы і не даваць сваёй тэрыторыі пад чужыя вайсковыя базы.

1976. ЦК КПСС і ўрад СССР абавязалі ўстановы грамадскага харчавання зрабіць чацвер «рыбным днём».

Падрыхтаваў Юрась БАРЫСЕВІЧ

Выстава пад белымі крыламі

Белыя крылы анёла, які асяняе постаць святой Еўфрасінні Полацкай, — першае ўражанне ад выставы «Панарама мастацтва», што адчынілася днямі ў сталічным Палацы мастацтва. Экспазіцыя адкрываецца праектам помніка Еўфрасінні Полацкай, работай маладога скульптара Наталлі Апіек. А ўсяго ў выставе ўдзельнічаюць 450 майстроў жывапісу, скульптуры, графікі і дэкаратыўнага мастацтва.

Надзвычайны размах выставы тлумачыцца юбілейнай датай — Беларускі Саюз мастакоў сёлета адзначае 60-годдзе свайго стварэння, і ягоныя члены трымаюць справаздачу перад краінай. Усе плыні і накірункі сучаснага беларускага мастацтва, усе самыя гучныя імёны прадстаўлены ў залах Палаца мастацтва. Усё разам стварае сапраўдны аўтапартрэт Саюза мастакоў, у якім галоўнае — багацце колераў, шматалічнасць і, зразумела, талент.

Да юбілею Саюза мастакоў прымеркаваная таксама экспазіцыя ў Музеі сучаснага беларускага мастацтва, дзе паказваюць свае творы мастакі кіно, тэатра і тэлебачання.

Г.Ш.

Сааўтар Папы Рымскага

У сераду ў Мінску быў суветна вядомы польскі рэжысёр Кшыштаф Занусі. Ён прывёз для дэманстрацыі свой апошні фільм «Брат нашага Бога» па п'есе Караля Вайтылы (гэтак звалі Папу Рымскага Яна Паўла II да атрымання папскага тытула). Перад паказам фільма рэжысёр адказаў на пытанні журналістаў.

— Чаму вы ўзяліся за пастаноўку гэтай п'есы?

— Звычайна я здаймаю аўтарскія карціны, іх у мяне каля трыццаці. Але тры ці чатыры разы я ставіў фільмы па сцэнары іншага аўтара. Так атрымалася і з п'есай «Брат нашага Бога», якую напісаў Папа Рымскі недзе 50 гадоў таму, калі быў яшчэ зусім маладым чалавекам. Я адчуў, што ідэі гэтай п'есы мне вельмі блізкія.

У п'есе «Брат нашага Бога» галоўны герой — папулярны малады мастак Адам Хмялеўскі. Гэта рэальная асоба. Адночы ён выпадкова сутыкаецца з жыццём жабракоў. Пасля чаго Адам Хмялеўскі адмаўляецца ад мастацтва і, прыняўшы імя брата Альберта, прысвячае сваё жыццё жабракам. Ён не быў святаром, але жыў з жабракамі. Цікава, што некалькі разоў ён сустракаўся з Леніным. Ленін ёсць і ў п'есе Караля Вайтылы. Будучы Папа прадставіў Леніна як антаганіста свайго галоўнага героя.

Варта адзначыць, што гэта была вельмі важная праца для Караля Вайтылы. Ён ведаў, што развітваецца з мастацтвам. Караль Вайтыла быў таленавіты пісьменнік і паэт. Падчас вайны ён выступаў як актор у патрыятычным падпольным тэатры, а

за гэта яго маглі пакараць смерцю. Але ён вырашыў прысвяціць сваё жыццё Богу.

Калі б я мог узяць аўтара на два тыдні, мы б глыбока змянілі сцэнар, зрабілі яго больш прыдатным для кіно. Але Папа Рымскі не мог мне выдзеліць два тыдні, таму я пакінуў п'есу амаль нязменнай.

— Калі адбылася прэм'ера фільма «Брат нашага Бога»?

— Прэм'ера стужкі прайшла ў Кракаве год таму. У той час Ян Павел II якраз прыехаў у Кракаў. Але аказалася, што па працоўнаму Папа не мог прысутнічаць на прэм'еры. Гэта проста немагчыма. Бо аўтар фільма мусіць пасля прэм'еры выходзіць на сцэну і дзякаваць глядачам за апладысменты. Для яго гэта сану гэта непрымальна. І калі б англійская каралева напісала музыку, яна не магла б прадставіць яе на публіцы. Бо ў канцы трэба адставіць карону, выйсці на сцэну і выступіць як кампазітар.

Таму Ян Павел II убачыў фільм толькі праз некалькі месяцаў у сваёй рэзідэнцыі. Ён быў вельмі задаволены маім фільмам і сказаў актору Скоту Вільсану, які выконваў галоўную ролю, што цяпер ён не можа прадставіць нікога іншага ў гэтай ролі.

Кшыштаф Занусі.

— Дзе цяпер дэманструецца ваша стужка?

— «Брат нашага Бога» — гэта сумесная вытворчасць Польшчы, Італіі і Францыі, таму перш за ўсё ён ідзе ў гэтых краінах. Як ні дзіўна, але Японія адной з першых набыла гэты фільм. Ён таксама дэманструецца ў Амерыцы, у Скандынавіі, у Іспаніі. Былі таксама некамерцыйныя паказы ў Маскве і Санкт-Пецярбургу.

— У якіх стасунках вы знаходзіцеся з Папам Рымскім?

— Я даволі часта сустракаўся з Янам Паўлам II. Я не буду нешта перабольшваць, бо, як вы ведаеце, палякаў сорак мільёнаў, і кожны — асабісты сябра Папы. Я бачу Папу раз-два ў год.

Гэта чалавек, які мае абсалютную ўладу. Але духоўнай улады ён мае яшчэ больш, і, як усе людзі ўлады, ён глыбока ізаляваны. Ян Павел II шмат цікавіцца іншымі краінамі, я яму ўжо раскажыў пра Расію, цяпер буду раскажыць і пра Беларусь.

— Наколькі добра вы ведаеце нашу краіну і беларускі кінематограф?

— Не вельмі добра. У савецкія часы мы ўвогуле не адчувалі розніцы паміж рускім, беларускім ці ўкраінскім кінематографам. Фактычна гэта быў адзін кінематограф — і з пункту гледжання стылістыкі, і з пункту гледжання мовы.

Таму я не ведаю, якое яно — беларускае кіно. Хаця мне было б асабліва цікава пабачыць сучасную Беларусь, яе праблемы.

З палітычнага пункту гледжання ваша краіна жыве ў вельмі цікавы час. Але дагэтуль я нічога не чуў пра беларускае кіно, якое раскавала б, які выбар стаіць перад Беларуссю сёння. Тым не меней, я спадзяюся, што яшчэ пабачу такія фільмы.

— У вашым доме заўсёды жыве шмат гасцей...

— Ведаеце, мне цяпер амаль 60 гадоў, і ўсё юнацтва я падарожнічаў. Польшча заўсёды была даволі ліберальнай дзяржавай сярод краін у усходняга блоку. Нас, палякаў, сталі пускаць за мяжу ўжо ў 1956 годзе. І шмат хто ездзіў, але без грошаў — можна было памяняць толькі 5 долараў.

Я шмат падарожнічаў толькі дзякуючы таму, што засяды за мяжой знаходзіўся нехта, хто мог мяне накарміць, прапанаваць начлег. Такім чынам, я пабачыў шмат прыгожых краін, музеяў... Я ездзіў аўтастопам. І нават калі я стаў рэжысёрам, грошай на падарожжа за мяжу ў мяне не было.

Таму, калі сёння я магу запрасіць некага ў свой дом, накарміць, набыць квіток у кіно ці ў тэатр, гэта для мяне радасць.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

АФІША

Канцэрт

У Канцэртнай зале філармоніі 23 кастрычніка ў першым выкананні прагучыць 4-я сімфонія народнага артыста Расіі Алега Янчанкі, якая называецца «Слова аб палку Ігаравым». Выканаўцы — Акадэмічны сімфанічны аркестр Беларусі, Акадэмічная харавая капэла імя Р.Шырмы, ансамбль «Камерата», а сам аўтар выканае партыю аргана.

24 кастрычніка ў філарманічнай зале пройдзе першы канцэрт новага абанементнага цыкла — «На зыходзе стагоддзя». Трэба адзначыць бліскучы склад удзельнікаў — у канцэрте выступяць самыя вядомыя піяністы Беларусі: народны артыст І.Алоўнікаў, заслужаная артыстка І.Шуміліна, Т.Старчанка, А.Сікорскі, Ц.Сергееня і А.Крымер. У іх выкананні будзе гучаць руская фартэп'янная музыка XX стагоддзя.

У дзень дзяржаўнага свята Турцыі, 25 кастрычніка, у Канцэртнай зале адбудзецца імпрэза «Харастава Турцыі», якая пазнаёміць мінскую публіку з народнымі танцамі і музыкай гэтай краіны, адбудзецца таксама паказ нацыянальнага і сучаснага турэцкага адзення. Пачатак — а 18-й гадзіне.

26 кастрычніка гаспадаром у філарманічнай зале стане «Клас-Клуб Джас Крафт». Па яго запрашэнні ў Мінск прыедзе Ансамбль ударных інструментаў Вялікага тэатра Расіі з праграмай «Багі рытму». Як абяцаюць, гэты канцэрт — толькі пачатак вялікага праекта пад назвай «Лепшыя аркестры свету».

85-годдзе беларускага кампазітара, народнага артыста Беларусі, прафесара Анатоля Багатырова будзе адзначана канцэртамі ў філармоніі 29 кастрычніка. У выкананні Акадэмічнага сімфанічнага аркестра Беларусі і Акадэмічнай харавой капэлы імя Р.Шырмы прагучаць вядомыя кантаты А.Багатырова — «Партызаны» і «Сказ пра Мядзведзіху», а таксама 2-я сімфонія кампазітара-юбіляра.

Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

Моника Левинская выйшла замуж в Польше

Свидетелями бракосочетания были ближайшие родственники жениха и невесты. Единственным посторонним лицом на свадьбе была корреспондент варшавской газеты «Супер-Экспресс», которая описала это событие.

На Монике было светло-желтое венчальное платье, в руках она держала букет чайных роз. Чтобы навсегда покончить с постоянно преследующей ее скандальной историей, Моника решила взять фамилию мужа. Отныне она пани Антончак. Со своим мужем она познакомилась 7 лет назад.

К любовной интриге с президентом США польская Моника не имеет никакого отношения. Неожданная «слава» по вине ее полнотелки из США только омрачала ее жизнь в Серадзе. Выйдя замуж, Моника надеется, что теперь ее перестанут донимать глупыми шутками и намеками.

Б.П.

СУБОТА

31 КАСТРЫЧНІКА

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь!
08.00 «Возможно, они сошли с ума».
08.30 Континент. 08.45 Потребительская корзина. 09.00, 15.00 Новости. 09.15 «Лишний билет». Х/ф. 10.35 Здоровье. 11.00 Чемпионат мира по акробатике. 12.05 «Все нормально, мама!» 12.40 Око. 13.00 «Звезды мирового футбола». 13.55 Познать себя. 14.20 Телеспорт. 15.10 Вершина мира. 15.35 «Замки Беларуси». Д/ф. 16.00 Авторский вечер композитора Олега Елисеевича. Ч.1-я. 17.00 Футбол. Чемпионат Беларуси. «БАТЭ» (Борисов) — «Днепр-Трансмаш» (Могилев). 17.50 «Это моя работа». 18.20 «Мама, милая мама...» 19.00 «Кум куму любил». 19.40 Из достоверных источников. 20.05 «Карамболь». 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 «Президент и его женщина». Х/ф. 23.15 Белорусский хит-парад. 23.30 Третий тайм. 23.50 Видимо-невидимо. 00.50 Репортаж с чемпионата мира по акробатике.

ОРТ
07.00 «Отряд особого назначения». Х/ф. 08.20 Мультфильм. 08.45 Сло-

во пастыря. 09.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости. 09.15 Домашняя библиотечка. 09.35 «Чердачок братьев Пилотов». 10.10 «Утренняя почта». 10.45 «Каламбур». 11.20 Смак. 11.40 «Музыка русской живописи». 12.05 «Ералаш». 12.25 «Два Федора». Х/ф. 13.55, 01.40 Программа передач. 14.15 «Цивилизация». 14.45 В мире животных. 15.25 «Служба спасения». 16.15 Как это было. 17.15 «Золотая лихорадка». 17.50 Погода. 18.00 «Искатели приключений». Х/ф. 20.00 Время. 20.40 «Секретные материалы». 22.30 Клуб «Белый полугай». 23.35 «Военно-полевой госпиталь». Х/ф.

РОССИЯ
07.00, 08.30 Мультфильмы. 07.15, 00.40 Прогноз погоды. 07.20 «Черный принц Аджуба». Х/ф. 1-я с. 09.00 Доброе утро, страна. 09.50 «Сто к одному». 10.30 Любовь с первого взгляда. 11.00 Подиум д'арт. 11.30 Домашние хлопоты с Н.Варлей. 12.00 «Неделя в Санта-Барбаре». 13.00, 19.00 Вести. 13.35 «Марьяна рожа». 14.05 50 x 50. 15.10 «Закон и порядок». 16.00 «Стар» и «Млад». 17.00 Моя семья. 18.00 «Короли российской сыска». Х/ф. 19.30 Добрый ве-

чер. 20.15 «Не делай этого». Х/ф. 21.55 Горячая десятка. 22.50 «Отчим-3». Х/ф.

КУЛЬТУРА
09.00, 21.20 Программа передач. 09.10 «Читая Библию». 09.20 «В городе». Х/ф. 10.50 «Наобум». 11.15 Французские новости. 11.35 Книжный клад. 11.50 Откуда музыка берется? 12.05, 13.45 «Эшелон». Спектакль. 13.30, 21.00 Новости культуры. 14.40 Волшебный чемодан. 14.55 Международное обозрение. 15.35 Док. фильмы. 16.30 Очевидное — невероятное. 17.00 Новости. 17.05 «2003». 17.10 Тихий вечер. 17.35 «Голоса». Д/ф. 18.20 Микрофон включен. 18.40 «Тайны портретного фойе». 19.10 Чудо-сказка. 19.25 Госфильмофонду — 50. 19.50 С.Алтов. «Сатирический мини-сборник». 20.20 «Царская ложа». 21.25 «Вам и не снилось». Х/ф. 22.50 Блеф-клуб.

НТВ
07.00 «Необычайные приключения доктора Дулиттла». 07.20 Мультфильм. 07.30 «Завещание турецкого аги». Х/ф. 09.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.10 «Чистосердечное признание». 09.30 «Пойми меня». 10.00 «Легенда о за-

терянном городе». 11.15 «На смерть Федерико Феллини». Д/ф. 12.00 Хоккей. «Крылья Советов» (Москва) — «Динамо» (Москва). 14.30 «Русский век». 15.15 «Полицейская академия». 16.05 Добро пожаловать! 16.45 «Солнышко на нитке». «Жирафа и очки». 17.00 Дог-шоу. 17.30 Герой дня без галстука. 18.35 «Усурская баллада». Х/ф. 20.15 А.Пугачева, Ф.Киркоров: «Лучшее, любимое для НТВ!» 20.35 «Итого». 21.40 «Ночи Кабирии». Х/ф. 23.30 «Про это».

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Усатый нянь». 10.15 «Визит дамы». 2 серии. 12.30 «Интервью. 12.50 «Афрон». 14.20 «Несовременное лето». 15.40 «Риск — благородное дело». 17.00 «Марица». 18.05 «С любимыми не расставайтесь». 19.20 «Сыщик». 2 серии. 21.30 «Год теленка». 22.45 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.10 «Кэш и компания». 10.25 «Большой каньон». Д-13. 12.35 «Чужак». Д-17. 14.05 «Камера - губная помада». Д-17. 15.35 «Сестры Солей». Д-17. 18.00 «Наверное, боги сошли с ума-2». Д-13. 19.35 К 70-летию премии

«Оскар». Лучшие актеры. Ч.1-я. 19.55 «Колдовская любовь». Д-13. 21.40 «Спящие псы». Д-17. 23.25 «Иногда они возвращаются». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
08.00, 11.00, 14.30, 19.50 Новости. 08.15, 11.15 Азробика. 08.40, 14.45 Урок тенниса. 08.55 Футбол. Чемпионат России. 12.00 Хоккей. Чемпионат России. «Крылья Советов» - «Динамо». 15.00 Футбол. Чемпионат Германии. 17.00 «Футбольный клуб» представляет чемпионат России. 18.00 Американский футбол. 18.30 Гольф. Чемпионат PGA-98. 20.05 Программа передач. 20.10 Большой ринг. 21.25 Спорт-коктейль. 21.55 Футбол. Чемпионат Испании.

МУЗЫКА
07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00 Русский час. 8-й КАНАЛ
15.00 Джойс Майер «Жизнь в слове». 15.30 Музыкальная программа. 16.00 «Охотник на оленей». Х/ф. 19.00 Поезд Ж.Бичевская. 19.45 «Часы Пандоры». Х/ф. 1-я с. 21.15 Вечерница. 21.30 Музыпарод. 21.45 «Молль Флендерс». Х/ф.

НЯДЗЕЛЯ

1 ЛІСТАПАДА

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь!
08.00 «Возможно, они сошли с ума».
08.30 Сделано в Беларуси. 08.45 Потребительская корзина. 09.00, 15.00 Новости. 09.10 Телебон. 10.05 Туробъектив. 10.30 «Все нормально, мама!» 11.00, 23.30 Теннис. Международный турнир. 12.00 Марсово поле. 12.25 Белорусский дом. 12.55 Олимп. 13.10 «Звезды мирового футбола». 13.55 «Художник из-под Лоска». 14.05 Сельчане. 14.30 Приглашаем на вечерки. 15.10 «Эхо жаркого лета». По страницам фестиваля «Славянский базар». 15.40 «Древо жизни». 16.10 Зорная ростань. 16.50 «Оцеола». Х/ф. 18.25 Теленавигатор. 18.45 «Приглашение». 19.40 Колыбельная. 20.00 Резонанс. 20.50 «Телебарометр». 21.05 Стадион. 21.30 «Зима в сердце». Х/ф. 23.15 Премьера песни. 00.10 Бархатный сезон.

ОРТ
07.00 «Иностранка». Х/ф. 08.15 «Ералаш». 08.30, 15.35 «Дисней-клуб». 09.00, 14.00, 17.00, 23.30

Новости. 09.15 «Непутевые заметки». 09.30 Пока все дома. 10.10 Утренняя звезда. 11.00 Армейский магазин. 11.30 Играй, гармонь любимая. 12.00 Крестьянские ведомости. 12.30 «Все путешествия команды Кусто». 13.25 Смерчопанорама. 14.15 Клуб путешественников. 15.05 Футбольное обозрение. 16.30 «Помню, люблю...» 17.15 «Колесо истории». 18.00 Погода. 18.05 «Свадьба в Малиновке». Х/ф. 19.55 Киноафиша. 20.00 Время и мы. 21.00 «Неисправимый». Х/ф. 23.00 «Абахур». 23.50 «Багз-3». Х/ф. 00.45 Программа передач.

РОССИЯ
07.00 Мультфильмы. 07.25 «Черный принц Аджуба». 2-я с. 08.30 Почта РТР. 08.55, 23.50 Прогноз погоды. 09.00 Доброе утро, страна. 09.30 Сам себе режиссер. 10.00 «Аншлаг». 10.30 «Городок». 11.00 Русское лото. 11.40 Мир книг с Л.Куравлевым. 12.00 «Неделя в Санта-Барбаре». 13.00 Вести. 13.30 Федерация. 14.10 Парламентский час. 15.10 «Закон и порядок». 16.00 Диалоги о животных. 17.00 Старая квартира. 18.15 «Два рояля». 19.00 Серкало. 20.00 «Мужской зигзаг». Х/ф. 21.20 «Абзац».

22.15 Декорная часть. 22.40 «Репетиция оркестра». Х/ф.

КУЛЬТУРА
09.00 Программа передач. 09.10 «Читая Библию». 09.20 Консилиум. 09.45 Мультфильм. 10.55, 12.15 Дж.Верди. «Эрнани». 12.00 Телесублер. 13.30, 21.00 Новости культуры. 14.15 А.С.Пушкин. Лирика. 14.40 «Развод леди Икс». Х/ф. 16.05 Положение вещей. 17.00 Новости. 17.05 Про фото. 17.30 «Мне 90 лет, еще легка походка». Д/ф. 18.30 Это было недавно, это было давно... 19.20 Чудо-сказка. 19.35 «Детский мир». 20.00 «С потопом». 20.35 «Вокзал мечты». 21.20 «Монастырь». Х/ф. 22.50 Гала-концерт звезд мировой сцены.

НТВ
07.00 «Необычайные приключения доктора Дулиттла». 07.25 «Усурская баллада». Х/ф. 09.00, 11.00, 15.00 Сегодня. 09.15 «Веселые Жванецкий». 09.45 Устами младенца. 10.15 «Невероятные путешествия». Д/ф. 10.45 Впрок. 11.15 Большие деньги. 11.40 «Любовь и месть». Х/ф. 14.20 Мультфильм. 14.30 Своя игра. 15.15 «Ключи от форта Байяр». 17.00 Итоги. Пре-

дисловие. 17.30 «Джеймс Бонд — агент 007». 19.45 Куклы. 20.00 Итоги. 21.00 «Ее звали Никита». Х/ф. 22.00 Итоги. Ночной разговор. 22.30 «Вечернее платье». Х/ф.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Казакки-разбойники». 10.05 «Марица». 11.10 «С любимыми не расставайтесь». 12.25 «Год теленка». 13.45 «Сыщик». 2 серии. 15.55 «Милый, дорогой, любимый, единственный...» 17.00 «Баллада о доблестном рыцаре Айвенго». 18.30 «Праздник Нептуна». 19.15 «Влюблен по собственному желанию». 20.40 «Страна глухих». 22.35 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 «Кэш и компания». 10.25, 19.55 К 70-летию премии «Оскар». Лучшие актеры. Ч.1-я и 2-я. 10.45 «Наверное, боги сошли с ума-2». 12.20 «Спящие псы». Д-17. 14.05 «Колдовская любовь». Д-13. 15.50 «Один дома-2». С. 17.50 «Крупный план». Мэг Райан. 18.10 «Неспящие в Ситилен». Д-13. 20.15 «Когда-то они были воинами». Д-17. 21.55 «Китайская шатулка». Д-17.

23.40 «Иногда они возвращаются... снова». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
08.00 Спорт-коктейль. 08.30, 11.15 Азробика. 08.55 Футбол. Чемпионат Испании. 11.00, 14.00, 21.50 Новости. 11.40 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Оттава Сенаторс» - «Монреаль Канадиенс». 14.15 Удивительные игры народов мира. 14.55 Шахматное обозрение. 15.25 Футбол. Чемпионат Италии. 17.20 Ретроспектива финалов Кубка Стэнли. 19.45 Еще неделя позади... 20.15 Программа передач. 20.20 Бой без правил. «Супербоец Риксон Гра-си». 22.00 Автогонки мировой серии FedEx CART.

МУЗЫКА
07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00 Музыка из-за бугра. 8-й КАНАЛ
15.00 Программа Рика Реннера. 15.30 Музыкальная программа. 16.00 «Чары колдовские». Х/ф. 18.30 Сцена Европа. 19.00 Коллекция 8-го канала. 19.45 «Часы Пандоры». 2-я серия. 21.15 Вечерница. 21.30 Новости «К-видео». 22.00 Воскресный фильм.